

сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України в проведенні кваліфікаційного оцінювання.[2]

Головна ідея, якою обґрунтовуються такі пропозиції - це забезпечення громадського контролю над способом життя суддів, боротьба з корупцією та залучення громадськості до роботи органів у системі судоустрою.

Отже, можна зробити висновок, що потрібно контролювати суддів та їх діяльність, та вживати необхідні заходи, але деякі нововведення матимуть мізерну ефективність на практиці.

По-перше, судді вже давно щороку подають декларації про доходи та майно, у тому числі, і щодо членів сім'ї. Ці декларації є загальнодоступними, оприлюднюються та неодноразово перевіряються відповідними фіскальними органами.

По-друге, у системі судоустрою функціонує самостійний орган Вища кваліфікаційна комісія суддів України, яку сформовано відповідно до європейських стандартів. До складу Комісії входять представники громадянського суспільства, а її робота є прозорою і публічною. На офіційному сайті Комісії постійно оприлюднюється інформація з питань, яка розглядається щодо суддів і кандидатів на посаду судді. Кожен небайдужий може звернутися до Комісії та надати будь-які відомості про суддю чи кандидата. Комісія й сама вправі запитувати та одержувати інформацію, яка їй потрібна для роботи. Весь цей масив відомостей прискіпливо вивчається, аналізується та використовується у роботі.[3] Тому необхідності створення окремого громадського органу для збору, перевірки й аналізу інформації щодо судді немає.

Список використаної літератури

1. Конституція України //Відомості Верховної Ради України //1996, № 30, ст. 128
2. Закон України «Просудоустрій і статус суддів» №1402-VIII від 2 червня 2016 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2016. – №41–45. – Ст. 545.
3. Регламент Громадської ради доброчесності//Нормативні документи Ради//№ 1/2016 від 23.11.2016

Мулярчук Олеся

студентка 101 групи ННІ №3 НАВС

Науковий керівник: професор кафедри конституційного права та прав людини НАВС, к.ю.н., доцент **Лук'янець Валентина**

РОЛЬ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОТРИМАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ СУДДЯМИ УКРАЇНИ

На сьогодні актуалізуються питання пов'язані із морально-правовими засадами суддів нашої країни, і, зокрема, встановленням відповідних етичних вимог, що ставляться до них.

Етичним аспектам професійної діяльності суддів приділяють велику увагу правознавці – учені і практики. А забезпечує дотримання професійної етики судьями України – Вища рада правосуддя.

Вища рада правосуддя (до 2016 Вища рада юстиції) — колегіальний, незалежний конституційний орган державної влади та суддівського врядування, який діє в Україні на постійній основі для забезпечення незалежності судової влади, її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування добросовісного та високопрофесійного корпусу суддів, додержання норм Конституції і законів України, а також професійної етики в діяльності суддів і прокурорів.

Згідно зі статтею 3 Закону України «Про Вищу раду правосуддя»:

1. Вища рада правосуддя: 1) вносить подання про призначення судді на посаду; 2) ухвалює рішення стосовно порушення суддею чи прокурором вимог щодо несумісності; 3) забезпечує здійснення дисциплінарним органом дисциплінарного провадження щодо судді; 4) утворює органи для розгляду справ щодо дисциплінарної відповідальності суддів; 5) розглядає скарги на рішення відповідних органів про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді чи прокурора; 6) ухвалює рішення про звільнення судді з посади; 7) надає згоду на затримання судді чи утримання його під вартою чи арештом; 8) ухвалює рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя; 9) вживає заходів щодо забезпечення авторитету правосуддя та незалежності суддів; 10) ухвалює рішення про переведення судді з одного суду до іншого, рішення про відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації; 11) ухвалює рішення про припинення відставки судді; 12) погоджує кількість суддів у суді;[1]

Не дотримання професійної етики судьями України пов'язано із помітним дефіцитом моральності в діяльності судів – як в поведінці суддів, так і сторін. Він зумовлений низкою причин, серед яких: 1) зниження рівня морального потенціалу у відносинах між людьми в умовах економічних перетворень та соціальної нестабільності; 2) недостатня забезпеченість статусу судді гарантіями його незалежності (особливо неналежний рівень матеріального забезпечення); 3) недостатня “якість” законодавства, що діє та прийняте в період його реформування.[3]

В той же час, зазначимо, що особливість професії судді з позиції етичних вимог полягає у наявності морального права вирішувати долю інших людей. Наділення правом бути суддею означає суспільну довіру йому. Для громадян суддя і поза судовим засіданням залишається суддею і тому він “приречений” грати цю роль постійно, незалежно від того, чи виконує він свої службові обов'язки або перебуває поза службою. Для збереження довіри з боку громадян суддя повинен додержуватися моральних вимог, що панують у суспільстві. Це робить правосуддя доступним і зрозумілим для членів суспільства. Тільки моральний самоконтроль судді, дотримання ним етичних вимог дозволяє виключити негативну оцінку діяльності суду, сумніви у безсторонності.

Етичні вимоги, що ставляться до суддів у різних країнах витікають із міжнародних (були зазначені вище) і національних документів. В свою чергу

національними документами, що регламентують етичні вимоги до суддів є: 1) закони (статути); 2) закони і корпоративні акти – кодекси поведінки (етики) суддів. У всякому разі головною ідеєю етичних вимог до суддів є недопустимість поведінки що може нашкодити авторитету суду та судової влади.

Також, Україною в регулюванні поведінки суддів враховується досвід США, Канади, Російської Федерації і деяких інших країн [2, с.5]. Навіть при простому порівнянні положень закріплених в Кодексі професійної етики України з Кодексом честі судді РФ проглядається схожість в формулюванні багатьох положень.

Слід підкреслити ще раз, що врахування досвіду не повинно зводитись лише до копіювання етичних вимог. Потрібно, на наш погляд, залучати відповідних спеціалістів із інших країн до участі в конференціях, круглих столах по даній проблематиці, вітчизняних суддів, науковців та юридичну громадськість, і тільки шляхом глибокого осмислення етичних проблем поведінки суддів, дискусій та досліджень по цим питанням розробляти відповідні положення.

Вважаємо, що основна складова частина в розробці етичних стандартів суддівської професії повинна належати самим професіоналам – суддям, в особі органів суддівського самоврядування та представників в кваліфікаційних комісіях, бо саме судді знають тонкощі своєї професії. Разом з тим, до цієї роботи обов'язково повинна залучатися і юридична громадськість (науковці, практичні працівники інших юридичних професій (мається на увазі окрім суддівської). В цьому сенсі думка представників громадськості є важливою, бо відображатиме суспільне уявлення про те, як повинен поводити себе суддя.[4]

Отже, як при виконанні своїх службових повноважень, так і поза службою, у тому числі і в політичній діяльності, суддя повинен вести себе таким чином, щоб не підривалась впевненість у незалежності. До того ж від судді вимагають служіння "...уському народу, а не якій-небудь партії. Він зобов'язаний виконувати свою задачу безсторонньо і справедливо, при здійсненні своїх повноважень піклуватись про суспільне благо. І тому головна роль Вищої ради правосуддя полягає у забезпеченні чіткого виконання своїх обов'язків суддями як конкретно на моральному рівні, так і на етичному загалом. Тим самим вдосконалюючи дану професію.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Вищу раду правосуддя» від 14.06..2018р.
2. Кодекс професійної етики суддів. – К.: Рада суддів України, 2000. – 9 с.
3. Городовенко В. В. Проблеми становлення незалежної судової влади в Україні : монографія / В. В. Городовенко. – К. : Фенікс, 2007. – 224 с.
4. Практично-методичний посібник викладача «СУДДІВСЬКА ЕТИКА» 2016.- с. 22.